

DOI: 10.33663/0869-2491-2025-36-3-14
УДК 340.1

О. В. СКРИПНЮК,
доктор юридичних наук, професор,
академік НАПрН України*
ORCID: 0000-0001-7052-3729

ГОРДИСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ. ДО 135-РІЧЧЯ АКАДЕМІКА ВОЛОДИМИРА МИХАЙЛОВИЧА КОРЕЦЬКОГО

У статті проаналізований життєвий і творчий шлях видатного українсько-го вченого, організатора української юридичної науки, засновника і керівника Інституту держави і права, одного з розробників Загальної декларації прав людини, дипломата, судді Міжнародного суду ООН у Гаазі та віцепрезидента цього ж Суду. Наголошується на універсальності наукових інтересів В. М. Корецького як дослідника найактуальніших проблем цивільного права, міжнародного цивільного права, міжнародного господарського права, міжнародного публічного права та всесвітньої історії держави і права, а також теоретика міжнародно-правових відносин.

Ключові слова: Корецький, юридична наука, дослідник і теоретик, доктрина, міжнародне приватне право, міжнародне господарське право, міжнародне публічне право, дипломат, суддя Міжнародного суду ООН.

Skrypniuk Oleksandr. The Pride of Ukrainian Legal Scholarship. On the Occasion of the 135th Anniversary of Academician Volodymyr Mikhaylovich Koretsky

This article analyzes the life and scholarly contributions of an eminent Ukrainian legal scholar; an organizer of Ukrainian legal science, the founder and head of the Institute of State and Law, one of the drafters of the Universal Declaration of Human Rights, a diplomat, a judge of the International Court of Justice in The Hague, and Vice-President of the same Court. It highlights the breadth of V. M. Koretsky's research interests, encompassing pressing issues of civil law, international civil law, international economic law, public international law, and world history of state and law, as well as his contributions as a theorist of international legal relations.

Key words: Koretsky, legal scholarship, researcher and theorist, doctrine, private international law, international civil law, international economic law, public international law, diplomat, Judge of the International Court of Justice.

* **Skrypniuk Oleksandr**, Doctor of Juridical Sciences, Full Professor, Academician of the NALS of Ukraine

Вступ. Минає 135 років від дня народження Володимира Михайловича Корецького – організатора юридичної науки в Україні, вченого-міжнародника, ідеї якого не втратили актуальності для України й усього світу через 40 років після його смерті та особливо в умовах розв’язаної росією проти нашої держави широкомасштабної війни, якої Європа не знала останні 80 років. Росія своєю агресивною діяльністю порушила світовий порядок, паралізувала діяльність чинного міжнародного права та міжнародних безпекових організацій. За цих умов актуалізуються ідеї та напрацювання В. М. Корецького, які стосуються облаштування світу на справедливих умовах, як забезпечення миру, рівності народів і держав, свободи, прав людини, суверенітету, територіальної цілісності й незалежності держав. Свого часу він не тільки генерував передові для світу міжнародно-правові доктрини, а й втілював їх у життя, працюючи суддею Міжнародного суду ООН і його віцепрезидентом. Ідеї В. М. Корецького та його твори затребувані часом і потребують нового аналізу та прочитання.

Огляд літератури. Багатогранний життєвий і творчий шлях В. М. Корецького став предметом досліджень багатьох вчених, зокрема, науковців Інституту держави і права. Серед вчених, які досліджували практичну діяльність та теоретичну спадщину В. М. Корецького, слід назвати В. Н. Денисова, В. П. Нагребельного, К. О. Савчука, О. О. Самойленко, І. Б. Усенка, Ю. С. Шемшученка та ін. Однак проблематика захисту суверенітету, територіальної цілісності, свободи й установалення справедливого миру, відновлення дії міжнародного права та діяльності ООН, її органів, усіх міжнародних організацій, причетних до забезпечення безпеки і миру в контексті сучасної війни, потребують нової уваги вчених до творчої спадщини В. М. Корецького.

Постановка проблеми дослідження. Наукова, організаційно-наукова та дипломатична діяльність В. М. Корецького в Міжнародному суді ООН є багатовимірною і потребує нових характеристик відповідно до запитів сучасності. Багатогранні правові ідеї вченого потребують нового дослідження, сучасного осмислення та розвитку.

Мета дослідження. Метою статті є аналіз наукової, науково-організаційної, дипломатичної та суддівської діяльності В. М. Корецького в історико- та теоретико-правовому, міжнародно-правовому вимірах, зокрема його поглядів на встановлення справедливого світового порядку та стійкого міжнародного миру.

Виклад основного матеріалу. В. М. Корецький належить до найвидатніших діячів вітчизняної юридичної науки, його ім’я золотими літерами вписане в її історію. Вчений-патріот, невіддільний від свого народу, його боротьби, прогресивного розвитку, що відбувалися в Україні та світі протягом ХХ ст. Усе його свідоме життя пов’язане з організацією та розвитком вітчизняної юридичної науки, сприянням авторитету науки міжнародного права у світі, утвердженням законності в практиці міжнародного права та міжнародних відносин.

В. М. Корецький народився 06 (18) лютого 1890 р. у Катеринославі (тепер – місто Дніпро) в сім'ї службовця. У 1910 р. закінчив Катеринославську гімназію із золотою медаллю. У 1910–1911 рр. навчався на юридичному факультеті Московського університету.

За сімейними обставинами переїхав до Харкова, де закінчив юридичний факультет Харківського університету з дипломом 1-го ступеня і був розподілений на кафедру цивільного права і судочинства цього вишу для підготовки до отримання професорського звання. Саме тут зав'язалася міцна дружба молодого Володимира Корецького з його науковим наставником, відомим на той час фахівцем у царині цивільного і торговельного права, професором, а з 1925 р. – академіком АН УРСР Володимиром Миколайовичем Гордоном, який виховав цілу плеяду знаних українських юристів-науковців. Одночасно він працював на посаді зберігача юридичного кабінету Харківського університету і викладав у початковій торговельній школі¹. Роботу на кафедрі поєднував з роботою в інших навчальних закладах та приватними уроками.

Після Жовтневого перевороту 1917 р. брав участь у створенні Харківського інституту народного господарства, працював його проректором, заступником декана юридичного факультету, одночасно працював на професорських посадах, очолював кафедри, читав лекційні курси із загальної історії держави і права та міжнародного приватного права. У цей період В. М. Корецький значну увагу приділяє розробці методології юридичної науки. Його світоглядні орієнтири поступово еволюціонують до марксисту, до класового розуміння держави і права. У цьому контексті він активно співпрацює з журналом «Вісник радянської юстиції» та Українським юридичним товариством². У 20–30-х роках ХХ ст. викладацьку та наукову діяльність поєднував з практичною роботою. У 1921–1922 рр. завідував правовим відділом Наркомату іноземних справ УСРР; у 1922–1924 рр. – завідувач юридичного відділу Укоопспілки; у 1924–1930 рр. – завідувач юридичного відділу Українбанку, у 1930–1935 рр. – старший консультант Державного арбітражу при РНК УСРР.

Початок наукової діяльності В. М. Корецького припадає на 20-ті роки ХХ ст. Саме в цей час з-під його пера виходить низка наукових праць із проблем міжнародного приватного права: «Проблеми приватного міжнародного права в угодах, укладених радянськими республіками з іноземними державами», «До питання про виконання зобов'язань: деякі уроки новітньої німецької судової практики», «Законодавство Литовської Республіки в галузі цивільного права і процесу» (всі – 1922); «Акціонерне товариство чи товариство з обмеженою відповідальністю»; «Цивільний кодекс радянських республік: Текст і практичний коментар»; «Вплив забезпечення паперових грошей на виконання зобов'язань» (всі – 1923); «Питання про вплив знецінення грошей на виконання зобов'язань у німецькій юриспруденції», «Територіальні межі виконавчої сили судових рішень з цивільних справ» (обидві – 1924); «Застереження про взаємність у міжнародному приватному праві» (1925); «Савіні в міжнародному приватному праві» (1926); «Принцип відкритих

дверей», «Уніформізм у праві» (обидві – 1927); «Міжнародне господарське право», «Міжнародне радіоправо» (обидві – 1928) та ін. Праці В. М. Корецького цього періоду набули високої оцінки радянських та європейських вчених-правознавців.

Науково-дослідна діяльність В. М. Корецького початку 20-х років ХХ ст. була присвячена також проблемам подолання економічної блокади в умовах існування двох протилежних систем, міжнародного визнання СРСР, встановлення взаємовигідних відносин із західними державами, актуальним питанням міжнародного приватного права. Спираючись на історико-теоретичний аналіз міжнародно-правових доктрин, а також практику відносин держав з різними економічними системами, В. М. Корецький уперше в юридичній літературі обгрунтував поняття «взаємності», умови і межі застосування цього принципу в міжнародному приватному праві. Досліджуючи питання юридичного захисту економічних вітчизняних інтересів у товариствах за участю іноземного капіталу, він доходить висновку, що найоптимальнішою формою для «змішаних товариств», у яких беруть участь вітчизняні установи, є форма товариства з обмеженою відповідальністю.

В умовах радикальних змін у цивільно-правових відносинах, зумовлених Першою світовою війною та революціями в Європі початку ХХ ст., вчений досліджує появу нових тенденцій у міжнародних економічних відносинах, які спричинили кардинальну їх трансформацію, невідповідність практики цих відносин чинним нормам права. Він критично аналізує старі західні доктрини права та доводить їхню невідповідність новим суспільним реаліям. У фокусі наукових інтересів В. М. Корецького перебуває ставлення західних держав до існуючого правопорядку, що спонукає його до теоретичних узагальнень, наслідком яких є розвиток теорії права³.

У праці «До питання про виконання зобов'язань: деякі уроки новітньої німецької судової практики» він переконливо доводить, що застосування німецькими суддями морально застарілого законодавства створює серйозні проблеми в господарському житті суспільства. Виконання принципу *pauci sunt servanda* (договорів слід дотримуватися), на якому наполягали німецькі судді, мало руйнівну силу для всієї системи нових господарських взаємовідносин. Необхідний був пошук нової юридичної формули, згідно з якою було б забезпечене в окремих випадках розторгнення або зміна умов договору (*clausula rebus sic stantibus*)⁴.

Аналізуючи законодавство нових країн ХХ ст. у галузі цивільного права і процесу, вчений досліджує проблеми правовідносин у «старих» і особливо новостворених державах. Особливу увагу він акцентує на питаннях внутрішнього застосування законів із різних правових систем. Новостворені держави змушені були запозичувати ряд принципів і норм цивільного права колишніх метрополій, які вступали в суперечність з місцевим традиційним правом. Він наголошував, що радянській системі 20-х років минулого століття притаман-

ний нерозривний зв'язок між економічною політикою і юридичними нормами.

Праці В. М. Корецького викликали великий інтерес щодо дослідження взаємозв'язку правовідносин і правових норм, що мали ключове значення для юридичної науки і державно-правової практики. І донині своє значення зберігають ідеї вченого, що стосуються системи міжнародного приватного права і які значно вплинули на формування доктрини і практики міжнародного приватного права періоду формування централізованих держав та формування світового капіталістичного ринку в Західній Європі. На основі історичного аналізу В. М. Корецький розкриває ідеї міжнародно-правового спілкування та правової спільності націй, які сприяли розвитку між ними стабільних торгових відносин. Він поділяє погляди німецького професора Савінії щодо необхідності застосування в міжнародному торговельному обороті принципу доміцїля власника, який і дотепер є актуальним для практики сучасних міжнародних економічних відносин⁵.

Після перетворення правового факультету в 1930 р. на Харківський інститут радянського будівництва і права, а з 1932 р. – Всеукраїнський комуністичний інститут радянського будівництва і права (з 1937 – Харківський юридичний інститут – нині Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого) В. М. Корецький викладав у цих вишах на професорських посадах, одночасно працюючи над докторською дисертацією. З 1937 р. В. М. Корецький очолив кафедру історії держави і права Харківського юридичного інституту⁶.

Багато років копіткою праці В. М. Корецький присвятив дослідженню особливостей англо-американської доктрини і практики міжнародного приватного права. Підсумковим дослідженням проблеми стала велика монографічна робота «Нариси англо-американської доктрини і практики міжнародного права». Монографія присвячена ґрунтовному узагальненню теорії і практики міжнародного приватного права. Особлива увага в роботі приділена аналізу застосування в міжнародному приватному праві принципів comity (міжнародної ввічливості) і набутих прав. Ці новаторські погляди В. М. Корецького засвідчили вироблення ним наукового підходу до вивчення міжнародних економічних відносин, що стало глибоким аналізом питань загальної частини міжнародного приватного права. Цим В. М. Корецький зробив значний внесок у вітчизняну доктрину міжнародного приватного права.

Він ще у 20-х роках ХХ ст. одним з перших серед вітчизняних вчених обґрунтував ідею міжнародного господарського права і переконливо показав, що стосовно загальних міжнародних господарських зв'язків головне місце в регулюванні посідають не колізійні норми, а інші прийоми і методи⁷. Ототожнення міжнародного приватного права з колізійним правом свідчило про вузьконормативне розуміння першого. В. М. Корецький гостро критикував поширену серед західних юристів думку, згідно з якою міжнародне приватне право трактувалося як наука про колізії різномісцевих законів, хоча в реаліях конфліктна норма є одним із технічних засобів регулювання міжна-

родного обороту. За цих обставин слід брати до уваги не лише сам закон, а й відносини, що регулюються ним.

У своїх працях «Уніформізм у праві», «Міжнародне радіоправо», «Міжнародне господарське право» В. М. Корецький першим серед вітчизняних і зарубіжних вчених юристів теоретично обґрунтував необхідність створення міжнародного господарського права. Структура цього права ґрунтувалася б, на його думку, на поєднанні міжнародно-правового і приватно-правового методів регулювання світових господарських відносин, що мало б спричинити заміщення колізійних норм іншими правовими інструментами.

Всупереч конфліктному праву, що спирається на джерела правового регулювання і ряд техніко-юридичних прийомів, система норм міжнародного права, запропонована В. М. Корецьким, засновується на змісті відносин, що регулюються. Цінність цього підходу в тому, що він розширює обсяг і межі міжнародних економічних відносин, що регулюються, охоплюючи основні напрями діяльності держав у цій сфері, перевершуючи, таким чином, систему конфліктного права як за змістом міжнародних економічних відносин, що регулюються, так і за способом і технічними прийомами. Ці новаторські та оригінальні ідеї В. М. Корецького в 30-х роках ХХ ст. стали основою розвитку правової методології. Вони не втратили своєї актуальності й чітко простежуються в сучасних тенденціях правового розвитку міжнародних економічних відносин⁸.

Вони стали теоретичним фундаментом для захисту ним у 1939 р. дисертації на здобуття наукового ступеня доктора наук на тему «Найважливіші проблеми міжнародного права в англо-американській судовій практиці у справах, що стосуються інтересів СРСР»⁹.

З 1941 р. В. М. Корецький перебував у евакуації у Ташкенті, викладав курс лекцій із загальної історії держави і права в місцевому Юридичному інституті та досліджував феодальне право країн Західної Європи. В евакуації він пише ряд праць: «Суд і судовий процес у Франкській державі», «Імунітет у Франкській державі», «Суд фемів». Усі три вийшли 1944 р. Наступний етап дослідження англо-французької проблематики увінчався в 1947 р. творами «Військовий устрій Франкської держави», «Англо-саксонські правди», «Лекції з історії держави і права» та ін.

У зазначених працях В. М. Корецький постає як історик права. Свої історико-правові дослідження він будує на багатому фактичному матеріалі. Вони пронизані глибоким історизмом та історичною перспективою. Фундаментальний аналіз та глибокі висновки В. М. Корецького зробили його одним із засновників у 30-х роках ХХ ст. вітчизняної науки загальної історії держави і права¹⁰.

З визволенням України від німецьких окупантів він повертається до Харкова і працює професором міжнародного права Харківського юридичного інституту, а з 1947 р. – завідувачем кафедри міжнародного права.

У 1948 р. В. М. Корецький обраний дійсним членом Академії наук УРСР за спеціальністю «міжнародне право». Цього ж року він переїжджає до Києва та працює над створенням наукової установи, спрямованої на забезпечення діяльності УРСР на міжнародній арені як засновниці ООН. У 1948 р. було прийнято урядове рішення Республіки про створення Кабінету держави і права в системі АН УРСР як допоміжної установи, яку мав очолити В. М. Корецький, але ця справа не набула подальшого розвитку. У 1949 р. згідно з новою урядовою постановою створюється Сектор держави і права як науково-дослідна установа в системі АН УРСР на чолі з його завідувачем В. М. Корецьким (з 1969 р. – Інститут держави і права)¹¹. У 1969–1974 рр. В. М. Корецький працює директором Інституту, а потім до останніх днів – почесним директором Інституту держави і права АН УРСР. Водночас він очолював відділ міжнародного права і порівняльного правознавства. За активної участі В. М. Корецького формувалася українська академічна наукова школа міжнародного права та порівняльного правознавства. Під керівництвом В. М. Корецького Інститут став провідною науковою юридичною установою України.

Науково-організаційну, наукову, педагогічну діяльність В. М. Корецький поєднував з дипломатичною службою. Він брав участь у складі делегації СРСР у підготовці Паризької мирної конференції 1946 р., був членом делегації УРСР на першій, другій та четвертій сесіях Генеральної Асамблеї ООН (1946, 1947, 1949). У 1946 р. В. М. Корецький був радником представника СРСР у РБ ООН. Він був першим з радянських вчених у складі Комітету ООН з прогресивного розвитку міжнародного права та його кодифікації (1947), у 1947–1949 рр. був членом і першим заступником голови Комісії ООН з прав людини, у 1949–1952 рр. – членом Комісії міжнародного права ООН. Він був співрозробником Загальної декларації прав людини та автором її статті 1¹².

В. М. Корецький був також радником делегації УРСР на міжнародній конференції з підготовки Конференції про ліквідацію рабства та торгівлі (1956, Женева), головою делегації УРСР на конференції з морського права (1958, Нью-Йорк та 1960, Женева), членом Постійної палати Третейського суду в Гаазі (1957–1969). Вінчленом дипломатичної діяльності В. М. Корецького стало обрання його на XV сесії Генеральної Асамблеї ООН та Ради безпеки ООН членом Міжнародного суду в Гаазі (1960–1970) та віцепрезидентом цього ж Суду (1968–1970).

У 60–70-х роках ХХ ст. наукова діяльність В. М. Корецького була спрямована на теоретичну розробку проблем міжнародної правосуб'єктності України, міжнародного права, його прогресу, прав людини, історії держави і права в європейських країнах ранньофеодального періоду та ін. Підтвердженням цього є його праці «Суверенітет» (1963), «Міжнародно-правова правосуб'єктність Української РСР» (1965). В. М. Корецький інтенсивно досліджує проблеми, пов'язані з діяльністю України на міжнародній

арені в контексті широкого кола питань міжнародного публічного права. Він розробляє теоретичні питання суверенітету і міжнародної правосуб'єктності республіки, яка входить до складу федеративної держави. Визначаючи співвідношення суверенітету федерації та республік, які входять до неї, їх міжнародну правосуб'єктність, він наголошує, що суверенна федерація і суверенні республіки взаємно забезпечують і взаємно зміцнюють суверенітет кожної з них. Він наголошував, що федерація, заснована на національно-територіальному принципі утворення її суб'єктів, добровільності об'єднання республік у федерацію, здатна забезпечити реальний суверенітет. У реальній федерації союзна держава не стоїть над республіками та поза ними. Вона являє собою форму спільності республік, які спільно здійснюють державну владу – або вони діють разом – через союзні органи відповідно до Конституції, або через свої республіканські органи. Така федерація діє не замість, а разом з союзниками республіками. Об'єднання у федерацію не означає простого співіснування в ній окремих республік¹³.

Перехід свого часу В. М. Корецького на кафедру міжнародного права та керівництво нею було тісно пов'язане з необхідністю здійснення міжнародно-правових досліджень в Україні у зв'язку з активізацією її діяльності на міжнародній арені та створенням ООН, однією із засновниць якої стала республіка. У цей період вчений здійснює дослідження, пов'язані з міжнародно-правовою діяльністю республіки, і бере безпосередню участь у роботі ряду важливих міжнародних форумів, веде не тільки велику науково-дослідну, а й науково-організаційну роботу.

Упродовж багатьох років у центрі дослідницької діяльності вченого була ще одна важлива проблема міжнародного права – його кодифікація. Наприкінці 40-х років ХХ ст. світ побачив його праці: «Перша сесія Комісії міжнародного права» (1949), «Про проект Філда. З історії проектів кодифікації міжнародного права» (1956), «Загальні принципи права в міжнародному праві» (1957), «Проблема основних прав і обов'язків держав у міжнародному праві» (1959), «Декларація прав і обов'язків держав», «Історія кодифікації міжнародного морського права» (обидві – 1962).

У кодифікації міжнародного права В. М. Корецький убачав один із найважливіших засобів втілення в життя мрії народів про мир, рівність, свободу, суверенітет і незалежність держав. Він був переконаний, що розвиток прогресивних принципів міжнародного права і очищення його від антидемократичних рис можуть сприяти здійсненню на практиці ідеї його кодифікації. У дослідженнях вченого значна увага приділена проблемі співвідношення міжнародного і внутрішньодержавного права. У зазначених працях він гостро критикує механічне перенесення в міжнародне право приписів внутрішнього законодавства, спроби підмінити визнані прогресивні принципи міжнародного права «загальними принципами права». На глибоке переконання В. М. Корецького, суттю доктрини міжнародного права є розуміння під «загальними принципами права» принципів міжнародного права.

Широко відомим серед вітчизняних і зарубіжних вчених є дослідження В. М. Корецьким Проекту чеського короля Іржі Подебрада про організацію миру і безпеки 1464 р., що посідає гідне місце в історії ідей про співробітництво народів. Це співробітництво має бути спрямоване на боротьбу проти деспотизму, на захист миру, рівності народів, поваги шляхів їх національного розвитку та покарання за порушення миру.

Діапазон наукових інтересів В. М. Корецького універсальний і масштабний. Він досліджував найактуальніші проблеми цивільного права, міжнародного приватного права, міжнародного господарського права, міжнародного публічного права. Велику увагу він приділяв всесвітній історії держави і права. Він глибоко усвідомлював всебічне значення для юридичної науки історичного методу, віддаючи перевагу історії права.

В. М. Корецький вів активну науково-громадську діяльність. Був членом головної редакційної колегії Української радянської енциклопедії, Юридичного словника та інших енциклопедичних видань. Він обирався заступником голови союзної асоціації міжнародного права, головою секції істориків права Національного комітету істориків СРСР, президентом правової секції і членом правління Українського товариства дружби і культурних зв'язків із зарубіжними країнами.

Вчений популяризував досягнення вітчизняної правової науки, виступаючи англійською, французькою та німецькою мовами за кордоном – з доповідями в Бухаресті (1957), Варшаві (1957), Празі (1964), Нью-Йорку (1958), Гамбурзі (1960), Лондоні (1965), Ніцці (1967), Гронінгені, Утрехті, Лейдені (Нідерланди, 1967, 1968), Будапешті (1968), Единбурзі (1969), Загребі (1969) та ін.

В. М. Корецький був обраний членом Індійського товариства міжнародного права (1960); членом-кореспондентом (1965), дійсним (1977), а потім почесним (1983) членом Інституту міжнародного права в Женеві; академіком Мексиканської академії міжнародного права (1969); членом-кореспондентом Аргентинської асоціації міжнародного права та ін.¹⁴

Він був удостоєний звання Заслуженого діяча науки і техніки УРСР (1947), звання Героя Соціалістичної Праці (перший і єдиний у колишньому СРСР серед вчених-юристів) (1980), нагороджений трьома орденами та трьома медалями СРСР та державними відзнаками УРСР. Помер 25 липня 1984 р. і похований на Лук'янівському цвинтарі в Києві. Рада Міністрів УРСР постановою № 36 від 15 лютого 1990 р. присвоїла Інституту держави і права АН України ім'я В. М. Корецького. 2020 р. на будинку по вулиці Б. Хмельницького, 42, де жив і працював вчений, встановлено меморіальну дошку. Інститут держави і права імені В. М. Корецького підготував та видав (1989–2010) трьохтомне видання його вибраних творів.

Висновки. Отже, багатогранна діяльність В. М. Корецького має неминуще значення для науки, дипломатичної діяльності, захисту ідеалів свободи і

миру для держав та мирного співіснування в усьому світі. Його наукові ідеї увійшли до золоті теоретичної скарбниці вітчизняної правової думки.

Зокрема, він зробив видатний внесок у розвиток цивільного, міжнародно-цивільного, міжнародного господарського, міжнародного публічного права та вітчизняної історико-правової науки. Його наукові знання і внесок у розвиток науки отримали визнання серед вітчизняної та міжнародної спільноти. Він виступив одним із творців Загальної декларації прав людини, утверджуючи в ній ідеали свободи, миру та прогресу людства. Активна його дипломатична діяльність на міжнародному рівні була гідно поцінована міжнародним співтовариством і увінчалася обранням вченого на XV сесії Генеральної Асамблеї ООН та Ради безпеки ООН членом Міжнародного суду в Гаазі в 1960–1970 рр. і віцепрезидентом цього ж суду (1968–1970). Неоцінним є його внесок у організацію та розвиток вітчизняної академічної науки як засновника провідної наукової юридичної установи – Інституту держави і права в Україні, академічної школи міжнародного права та порівняльного правознавства, дослідника історико-правової науки. Ім'я В. М. Корецького як вченого-патріота вписане золотими літерами у вітчизняну історію, а його багатогранна діяльність є прикладом беззастережного служіння Україні та її народу.

1. Володимир Михайлович Корецький. Біобібліографія вчених Української РСР. Київ, 1984. С. 6. 2. Денисов В. Н. В. М. Корецький – фундатор Інституту. *Флагман української юридичної науки: До 60-річчя Інституту держави і права НАНУ. 1949–2009*. Київ, 2009. С. 26. 3. Володимир Михайлович Корецький. Біобібліографія вчених Української РСР. Київ, 1984. С. 6. 4. Корецький В. М. До питання про виконання зобов'язань: деякі уроки новітньої німецької судової практики. *Вісник радянської юстиції*. 1922. № 57. С. 27–35. 5. Корецький В. М. Савінні в міжнародному приватному праві: До 65-річчя з дня смерті. *Вісник радянської юстиції*. 1926. № 4. С. 154–158. 6. Денисов В. Н. Життя в ім'я науки. До 120-річчя від дня народження В. М. Корецького. *Правова держава*. Вип. 21. 2021. С. 600. 7. Богуславський М. М. Міжнародне приватне право. 2-ге вид. переробл. і доповн. М., 1982. С. 33–34, 84. 8. Флагман української юридичної науки. *До 60-річчя Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України. 1949–2009*. Київ, 2009. С. 28–29. 9. Національна юридична академія України імені Ярослава Мудрого. 1804–2009. Харків, 2009. С. 35. 10. Денисов В. Н. Життєвий і творчий шлях В. М. Корецького: Володимир Михайлович Корецький. *Біобібліографія вчених Української РСР*. Київ, 1984. С. 23. 11. Усенко І. Б. До історії заснування Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України: нові факти і документи. *Правова держава*. Вип. 31. Київ, 2020. С. 38–40. 12. Денисов В. Н. В. М. Корецький в Організації Об'єднаних Націй. Кодифікація та прогресивний розвиток міжнародного права. *Правова держава*. Вип. 32. Київ, 2021. С. 20–29. 13. Корецький. Суверенітет. *Українська Радянська енциклопедія*. Київ, 1963. Т. 14. С. 144–146. 14. Держава у Світі права. Віче. Травень 2009. С. 18.

References

1. Volodymyr Mykhailovych Koretskyi. Biobibliohrafiia vchenykh Ukrainskoi RSR. Kyiv, 1984. S. 6. 2. Denysov V. N. V. M. Koretskyi – fundator Instytutu. *Flahman ukrainiskoi*

yurydychnoi nauky: *Do 60-richchia Instytutu derzhavy i prava NANU*. 1949–2009. Kyiv, 2009. S. 26. **3.** Volodymyr Mykhailovych Koretskyi. *Biobibliohrafiia vchenykh Ukrainskoi RSR*. Kyiv, 1984. S. 6. **4.** Koretskyi V. M. Do pytannia pro vykonannia zobov'iazan i Deiaki uroky novitnoi nimetskoï sudovoï praktyky. *Visnykadianskoï yustytysii*. 1922. № 57. S. 27–35. **5.** Koretskyi V. M. Savini v mizhnarodnomu pryvatnomu pravi: Do 65-richchia z dnia smerti. *Visnykadianskoï yustytysii*. 1926. № 4. S. 154–158. **6.** Denysov V. N. Zhyttia v imia nauky. Do 120-richchia vid dnia narodzhennia V. M. Koretskoho. *Pravova derzhava*. Vyp. 21. 2021. S. 600. **7.** Bohuslavskiy M. M. Mizhnarodne pryvatne pravo. 2-he vyd. pererobl. i dopovn. M., 1982. S. 33–34, 84. **8.** Flahman ukrainskoi yurydychnoi nauky. *Do 60-richchia Instytutu derzhavy i prava imeni V. M. Koretskoho NAN Ukrainy*. 1949–2009. Kyiv, 2009. S. 28–29. **9.** Natsionalna yurydychna akademiia Ukrainy imeni Yaroslava Mudroho. 1804–2009. Kharkiv, 2009. S. 35. **10.** Denysov V. N. Zhyttievyy i tvorchy shliakh V. M. Koretskoho: Volodymyr Mykhailovych Koretskyi. *Biobibliohrafiia vchenykh Ukrainskoi RSR*. Kyiv, 1984. S. 23. **11.** Usenko I. B. Do istorii zasnuvannia Instytutu derzhavy i prava imeni V. M. Koretskoho NAN Ukrainy: novi fakty i dokumenty. *Pravova derzhava*. Vyp. 31. Kyiv, 2020. S. 38–40. **12.** Denysov V. N. V. M. Koretskyi v Orhanizatsii obiednanykh natsii. Kodyfikatsiia ta prohresyvnii rozvytok mizhnarodnoho prava. *Pravova derzhava*. Vyp. 32. Kyiv, 2021. S. 20–29. **13.** Koretskyi. Suverenitet. *Ukrainska Radianska entsyklopediia*. Kyiv, 1963. T. 14. S. 144–146. **14.** Derzhava u Sviti prava. Viche. Traven 2009. S. 18.

Skrypniuk Oleksandr. The Pride of Ukrainian Legal Scholarship. On the Occasion of the 135th Anniversary of Academician Volodymyr Mikhaylovich Koretsky

Volodymyr Mikhaylovich Koretsky was an eminent jurist, educator, organizer of academic legal scholarship, diplomat, Judge of the International Court of Justice, and its Vice-President.

His entire life and professional activity stand as a testament to unwavering dedication to Ukraine and the advancement of legal science. Having received an outstanding university education in law, he commenced his career by teaching and conducting research on issues of civil law, and, following the Civil War, turned to the study of the methodology of legal science. During the 1920s and the first half of the 1930s, he combined scholarly and pedagogical pursuits with public service in republican state agencies. Concurrently, he engaged in robust research in the field of private international law.

In the 1930s, he took an active role in establishing higher legal education in Kharkiv, serving as Vice-Rector and Head of the Law Faculty while concurrently fulfilling professorial responsibilities. He chaired the Department of the History of State and Law at the Kharkiv Juridical Institute and, in 1939, defended his doctoral dissertation on the distinctive features of Anglo-American doctrine and international law. Following the attainment of his doctoral degree, all subsequent research by the scholar remained inextricably tied to the development of theories in private international law, international economic law, and public international law.

After V. M. Koretsky was elected an Academician, he entered his Kyiv period. He founded the Institute of State and Law and the Department of International Law and Comparative Jurisprudence. Under his leadership, the institute was transformed from a modest research sector into a leading, advanced academic institution. During the 1950s and 1960s, V. M. Koretsky simultaneously engaged in scientific, organizational,

and teaching activities alongside diplomatic service: he participated in three sessions of the United Nations General Assembly, served as an advisor to the representative of the USSR to the UN Security Council, worked on the UN Committee on the Progressive Development and Codification of International Law, the UN Commission on Human Rights, and the UN International Law Commission, and contributed as a co-drafter of the Universal Declaration of Human Rights. He took part in numerous forums held under the auspices of the UN. The pinnacle of Koretsky's diplomatic endeavors was his election as a member of the International Court of Justice in The Hague (1960–1970) and his tenure as Vice-President of that Court (1968–1970).

In the 1960s and 1970s, V. M. Koretsky's scholarly work focused on the study of sovereignty, the international legal personality of republics, and the establishment of a stable international legal order based on principles of peace, security, and stability. He was actively engaged in public affairs in Ukraine, promoting the achievements of domestic legal scholarship abroad. His academic and diplomatic endeavors were duly recognized both nationally and internationally. He received the highest honors of the union and republican governments, was elected a member of numerous foreign academies and international associations, and his name was memorialized in the institute he founded, as well as through the posthumous publication of selected works.

Key words: *Koretsky, legal scholarship, researcher and theorist, doctrine, private international law, international civil law, international economic law, public international law, diplomat, Judge of the International Court of Justice.*